Ner 231. ROK 1841. SOBOTA 9 PAŹDZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Dyonizego.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Domogost.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
	6	26" 8'" 657	+ 3, 6	1"' 66	Zachodni wicher	Chmury	
7	2	9, 363	+ 12, 4	3, 02	Pł Zachodni Wicher	,,	Deszcz
	6	10, 499	+ 8, 8	2, 85	,, ,,	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 6 do dnia 7 Października.

Kołontaj Dyonizy ob., Sperczyński Stanisław, Michałowski Henryk ob., Piasecka Honorata ob., Skrzyński Alexander ob., Osocka Magdalena, Noffok Antoni ob., z Polski; — Starzański Maciej hr., Krusenstern szambelan ces. ross., Poklenkowski Eugeniusz, Lesiewski Antoni ob., Antecki Józef, Rudzki Jan, Szymanowski Maurycy ob., Łubieńska Joanna ob., Foltański Felix ob., Małczyńska Felixa ob., Hordyński Franciszek ob., Rylski ob., Milewski Walenty ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Kłosowicz Jan, Brooke Evens, Brochocki Adam, Wolski Mikołaj, Lulewicz Ignacy, Bninska Nepomucena hr., Penkosławski Józef, Chabelski Józef, Kosowski Ferdynand ob., do Polski; — Serda ob., do Galicyi; — Schafnagel Ludwik, do Pruss.

Senat Rządzący zamianował pod dniem dzisiejszym P. Karola Pieniążka Adwokatem przy Sądach tutejszych.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa 1 Października.* —

Wypis z protokółu sekretaryatu stanu królestwa Polskiego.

z Bożej łaski
MY MIKOŁAJ PIERWSZY
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski.
etc. etc. etc.

Mając sobie przedstawionem, że w terminie przez ustawę naszą, z dnia 9 (21) kwietnia 1838 roku, oznaczonym, wiele dóbr nie mogło jeszcze przystąpić do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, dla otrzymania pożyczki w nowych listach zastawnych, — przychylnie do przedłożonéj nam prośby władz tegoż towarzystwa i wniosków naszéj Rady Administracyjnéj Królestwa, — rozkazujemy: Art. 1) Termin dla przystąpienia do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, z zamiarem otrzymania pożyczek w nowych listach zastawnych, ustawą naszą z dnia 9 (21) kwietnia 1838 roku, po dzień 19 (31) grudnia 1840 roku oznaczony, przedłużyć do tego dnia, w roku bieżącym 1841. Art. 2) Wykonanie niniejszego ukazu, który w dzienniku praw ma być umieszczonym, wszystkim Kommissyom Rządowym, oraz władzom

Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego polecamy:

Dan w Warszawie, dnia 3 (15) września 1841 roku.

(podpisano Mikołaj.
przez Cesarza i Króla
Minister Sekr. Stanu *Ig: Turkull.*

W Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA PIERWSZEGO
Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,
etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W celu ostatecznego zamknięcia księgi pożyczek i ustalenia długu i wierzytelności Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, przychylnie do przedłożenia Komitetu tegóż Towarzystwa, popartego wnioskiem dyrektora głównego, prezydującego w Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, postanowiła i stanowi: Art. 1) Termin ostateczny do przyznawania pożyczek w listach zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, oznaczony zostaje: Dla Dyrekcyi Szczegółowych, do włącznie dnia 8 (20) czerwca 1842 r. dla Dyrekcyi Głównéj do włączenia d. 8 (20) października 1841 r. a dla Komitetu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, do włącznie dnia 8 (20) grudnia tegoż roku 1842. Art. 2) Właściciele dóbr ziemskich, lub wierzyciele też dobra do Towarzystwa Kredytowego pociągnięty, którzyby nie byli w możności przed dniem 8 (20) czerwca roku przyszłego dopełnić formalności przepisami wymaganych, i niedostarczyli Dyrekcyom Szczegółowym dowodów potrzebnych do przyznania pożyczek, będą mogli udawać się w drodze odwołania się po dzień 8 (20) października 1842 roku, do Dyrekcyi Głównéj, a następnie po dzień 8 (20) grudnia tegoż roku 1842, do Komitetu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego. Art. 3) W razie, jeżeliby, czy to właściciele dóbr ziemskich, czy też wierzyciele też dobra do Towarzystwa Kredytowego pociągający, nie postarali się w terminach, niniejszém postanowieniem oznaczonych, o usunięcie przeszkód, przyznanie pożyczki tamujących, lub też nie załatwili wezwań w tym samym przedmiocie, w myśl artykułu 165 instrukcyi z d. 14 marca 1826 roku, przez Dyrekcye Szczegółowe uczynić się mogących, władze Towarzystwa Kredytowego, w moc artykułu 164 cytowanéj instrukcyi, zarządzą wykreślenie z ksiąg hypotecznych wszelkich ostrzeżeń, w celu zaciągnienia pożyczki zapisanych, a to kosztem stron na których żądanie do ksiąg hypotecznych wniesione zostały. Artykuł czwarty. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku praw ma być umieszczone, Kommissyom Rządowym i Władzom Towarzystwa Kredytowego, w czém do któréj należy, Rada Administracyjna poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 16 (28) września 1841 roku.

(podpisano) Namiestnik, Jenerał Feldmarszałek *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu:
(podpisano) *Furmann.*

Sekretarz Stanu, (podpisano) *J. Tymowski.*

— *Wiédeń* 20 *Września.* —

JJ. CC. MM. Cesarz i Cesarzowa dziś po południu o godzinie 1 przybyli z podróży przedsięwziętéj do Styryi, górnéj Austryi, do swego pałacu letniego Schönbrun. Hrabia Kollowrad minister państwa przybył tu już w przeszły piątek, xiąże Metternich spodziewany jest tu w pierwszych dniach przyszłego miesiąca.

— *Berlin* 27 *Września.* —

Listy z Czaslau 20 b. m. donoszą następujące szczegóły względem przypadku J. K. W. xięcia następcy tronu pruskiego: »Z rana dnia dzisiejszego, J. K. W. był obecnym przy ćwiczeniach jednéj dywizyi piechoty feldmarszałka hrabiego Ceccopieri, w bliskości Neu Kollin. Xiążę wyjechał na dwadzieścia kilka kroków przed frontem, i niewiadomo jakim sposobem został skaleczony w górną część nogi, kamykiem mającym parę linii średnicy. Ponieważ krew płynęła z rany, przeto xiążę odjechał w pobliski gaik, gdzie jeden lekarz batalionowy opatrzył ranę J. K. Mości; następnie wojsko przedefilowało przed xięciem, który w końcu wsiadł do powozu arcy xięcia Karola Ferdynanda. Podług zapewnienia lekarzy, rana jest nie nieznaczącą i za 2 dni xiążę będzie mógł być obecnym na nowych manewrach.

— *Paryż* 19 *Września.* —

Monitor zawiera postanowienie królewskie z dnia wczorajszego, przez które minister skarbu został upoważniony do przystąpienia z konkurencyą skarbową do przedaży 150 milionów fr. 3 procentowéj renty. Kassa amortyzacyjna od 1 stycznia przyszłego roku ma być zwiększona o setną część nominalnéj wysokości nowéj pożyczki.

Przez postanowienie ministra skarbu oznaczonem zostało, że w dniu 18 października

przyjmowane będą opieczętowane propozycye nowej pożyczki na całą jéj wysokość. Wypłata 150 milionów ma nastąpić w dwunastu terminach, z których ostatni w dniu 7 października przyszłego roku. Każdy chcący się podjąć pożyczki, powinien dowieść, że złożył pięć milionów franków kaucyi w kassie konsygnacyjnéj.

Moniteur parisien mówi o pogłosce udzielonéj przez *Siecle* że rejestracya ma się w Paryżu rozpocząć, iż *Siecle* zapomnieć musiał że ta operacya od kilku już miesięcy rozpoczęta i w trzech czwartych częściach stolicy już ukończoną została.

W Tuluzie jak donosi *Emancipation* w d. 15 garnizon stał pod bronią. Po wszystkich koszarach poczynione były wszelkie przygowania do bezzwłocznego wyruszenia wojska, wszelkie posterunki były podwójną siłą obsadzone. To wszystko miało być spowodowanem niepokojącemi doniesieniami jakie prefekt otrzymał.

Czytamy w *Moniteur Parisien* że układy rozpoczęte między rządem francuzkim i belgijskim, blizkie są ukończenia. Komissarze belgijscy przesłali swemu rządowi depesze, w których donoszą mu o obecnym stanie układów. Gabinet belgijski naradzał się jak słychać przed kilku dniami nad treścią tych depeszy.

— *Dnia* 20 *Września.*

Nowa pożyczka jest naturalnym przedmiotem, którym zajmują się wszystkie dzienniki, a szczególniej roztrząsaną jest ta okoliczność że z 450 milionów dozwolonych przez izbę, żądane są tylko 150 miliowów. *Journal des Débats* mówi: »Jeśli, jak utrzymują, większość gabinetu postanowiła zawarcie nowéj pożyczki, aby przez to mimo wszelkich szalonych usiłowań stronnictw, okazać swoją zupełną ufność w kredycie publicznym, tedy chwalić musiemy i samo postanowienie i powody jakie do niego skłoniły. Pozostaje nam tylko żałować, że pan Humann w téj kwestyi pożyczki nigdy nic więcéj nienpatrywał, prócz kwestyi liczebnéj. Od kilku miesięcy minister skarbu posiadał pełnomocnictwo ze strony izb, dozwalające mu pożyczyć 450 milionów. Był to interes ogromny, który mógł wszystkie interesa wstrzymać i na cały ruch handlu wielki wpływ wywrzeć. Wielkość pożyczki i okokoliczności w pośród których żądano upoważnienia do zaciągnięcia jéj, zdawały się okazywać naglące potrzeby skarbu. Ciągłe chwianie się ministra dało następnie powód do zupełnie przeciwnych domysłów. Teraz kapitał mający być pożyczonym, ograniczony został do 150 milionów, i ten kapitał jeszcze podzielony jest na 12 terminów, przez co operacya ta przeciągnie się do października 1842 roku. Pan Humann przeto żądał poprzednio upoważnienia do zaciągnienia 450 milionów pożyczki przed nowém zebraniem się izb, a teraz okazuje się że skarb do tego terminu nie będzie nawet 20 milionów potrzebował. Nikt bezwątpienia nie zaprzecza panu Humann dokładnych znajomości w operacyach finansowych, ale stałość i baczność dobrego administratora; życzylibyśmy tylko aby można było jednakową oddać sprawiedliwość ekonomiście i politykowi.

Wczoraj w niedzielę zgromadziły się tłumy na placu Chatelet i w jego okolicach, ale siła zbrojna mogła je z łatwością rozproszyć, ponieważ one składały się z razu wyłącznie z ciekawych, którzy przybyli aby się przypatrywać rozruchom. O godzinie 10 wszystko było spokojne.

— *Londyn* 18 *Września.* —

Standard mówi o blizkiéj redukcyi floty angielskiéj. *Globe* przeciwnie donosi o jéj powiększeniu mówiąc: »W warsztatach w Portsmouth, Plymouth, Woolwick, Sheernees i Hatham panuje nadzwyczajna czynność, w celu przygotowania do zagranicznéj służby 15 wojennych statków, między któremi 2 okręta liniowe i kilka fregat. Główną trudnością jest otrzymanie dostatecznéj liczby dzielnych marynarzy, ponieważ takowi bardzo są poszukiwani, i dla marynarki kupieckiéj, i do służby amerykańskiéj. Nazwiska tych okrętów, do których spisu wkrótce jeszcze dziesięć innych przybędzie, wywieszone są na drzwiach admiralicyi, z dołączoném wezwaniem, aby majtkowie i chłopcy okrętowi zglaszali się dla objęcia na nich służby.

Podług raportów z Liberyi wyprawa na rzece Nigier przybyła już szczęśliwie do brzegów afrykańskich. W Liberyi utworzyło się towarzystwo wstrzemięźliwości przeciw tytoniowi, jak w Europie przeciw napojom spirytusowym.

Główny związek przeciw prawu zbożowemu, który ma swoją rezydencyę w Manchester, ciągle jest bardzo czynnym. Kazał on wydrukować dokładny raport względem konferencyi duchownych w Manchester, raport ten przedaje się po 2 szylingi, a wyjątki z niego tysiącami rozkupywane bywają po 2 pensa. Ajenci tego związku gorliwie zajmują się zakładaniem po wszystkich miejscach komitetów przeciw prawu zbożowemu.

— *Macao 20 Maja.* —

E, gubernator Kantonu, posłał do Pekinu spis mniemanych przestępstw komisarza Kiszyn, w którym czytamy:

»1) Miewał on konferencye z kapitanem Elliot i od niego otrzymywał zawiadomienia w których go jako swego równego traktował. 2) Po przybyciu do Kantonu nie wybrał cywilnych albo wojskowych mandarynów, którychby posłał do Elliota dla prowadzenia z nim układów i tylko użył do tego zdrajcy swego kraju, chińczyka Paonpang. 3) Po objęciu dowództwa floty przez wielkiego admirała i zaprowadzeniu jéj do brzegów, dla bronienia interesów państwa, dowódzca ten nie mógł od Kiszyna otrzymać żadnych wiadomości, i kiedy zażądał wyraźnych instrukcyi otrzymał tylko śmieszne odpowiedzi, tak, że nie mógł żadnéj mniéj ważnéj okoliczności rozsądnie prowadzić. 4) Posłał on wszystkim twierdzom nad rzeką rozkazy, które każdemu kto się chciał zasłużyć zabraniały wprawiać układy w zamięszanie, tak, że te twierdze i inne posterunki wojskowe, paraliżowane były w swojéj obronie i łatwo mogły być zdobyte. 5) Zmusił on Lekina, swego szefa sztabu do ułożenia aktu urzędowego, w którym Kiszyn przyznaje, że niesprawiedliwie postąpił względem anglików. Zmusił także Lekina aby przyłożył swoją pieczęć na tym dokumencie i przesłał go Elliotowi. 6) Postępował tak, że wszelkie środki jakich użyto stały się nieużytecznemi, i cesarzowi donosił tylko niepewne i bez związku wiadomości, i stał się istotną przyczyną klęski admirała. 7) W Szetska nad rzeką Kanton, kazał Elliota witać strzałami artyleryi, przyjął go z honorami i wszystkim twierdzom posłał rozkaz aby go podobnież witały i równe oznaki czci wyrządzały. 8) Położył swoją pieczęć pod traktatem, podług którego część kraju chińskiego miała popaść w ręce anglików, z pozwoleniem osiedlenia się tamże. Ja E, gubernator Kantonu przedstawiam dworowi te punkta, oskarżenia.« (G. W.)

W skutku oskarżenia przesłanego do Pekinu, przez gubernatora Kantonu, E, którego szczegółowe punkta wyżéj przytoczyliśmy, wydany został w dniu 26 marca wyrok śmierci przeciw Kiszynowi, w którym czytamy:

»W raporcie urzędowym Kiszyna podaném zostało, że Szin Liusing, dowódzca dywizyi Kwang, która broniła Szuenpi, dopuszczał się błędów w swoich manewrach, przez co wojsko jego pobite zostało, i on sam się zabił. Tymczasem jenerał Ho i gubernator E donieśli, że Linzing dowódzca dywizyi Kwang był dzielnym żołnierzém, doskonale wyćwiczonym w sztuce wojennéj, i że prosił gubernatora Kiszyn, aby kazał zamknąć rzekę, i aby mu dał pięć tysięcy Katies prochu, ale że Kiszyn nie chciał pozwolić na zamknięcie rzeki, i tylko 1000 katies prochu udzielił, do którego nadto domięszane było mnóstwo piasku i nieczystości, tak że zupełnie niedał się użyć. Z tego powodu i Lingszing i jego syn polegli w szeregach, co wielki smutek sprawiło. Dawniéj już okazało się z raportu gubernatora E, że w dniu 6 drugiego miesiąca (26 lutego) nasza pozycya pod Fuman nieochybnie straconą została, co nasze serce cesarskie najprzykrzejszym smutkiem przejęło. Niemożna było ani pomyśleć aby Kiszyn tak nikczemnie myślał, żeby gotów był kraj swój za pieniądze przedawać, który to występek czyni go zupełnie niegodnym życia. Niech przeto straż przyboczna cesarska, opieczętuje natychmiast świątynię przodków Kiszyna, niech cała jego rodzina zostanie obciążoną kajdanami. Wokib niech się uda natychmiast do Kantonu, niech zwiąże Kiszyna i przystawi go do stolicy. W tym samym dniu w którym Kiszyn przybędzie do stolicy, ma być natychmiast wraz z całą swoją rodziną stracony. Ponieważ od czasu zdobycia przez anglików Bocca Tigris stolica prowincyi znajduje się w niebezpieczeném położeniu, potrzeba przeto, aby Eleang z komisarzem Jangfang, z rozpaczną energią bronili tego miasta, i czuwali nad niem. Co się tycze Lina, który dawniéj był gubernatorem obu prowincyi Kwang, i którego buntownicy angielscy obawiali się, ja, cesarz, zostałem oszukany fałszywemi raportami Kiszyna, i odjąłem niewinnemu jego urząd tak godnie piastowany. Teraz wystąpili rozmajci wyżsi oficerowie i przedstawili mi dokument w którym proszą abym przywrócił Lina do jego dawnego urzędu gubernatora. Gdy jednak ten urząd został obsadzony, niepotrzeba przeto na teraz żadnéj zmiany. Ale Lin dla wynagrodzenia mu nie zasłużonego prześladowania, otrzymuje pierwszy stopień drugiego rzędu i razem z Ellandy i innemi wiernémi urzędnikami, ma się zajmować sprawami armii. Zważajcie!